

Dosašezna štev. v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj.
— Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celotno K 1.80, polno K 9.—, štiričisto K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celotno K 2.80.
— Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Izven Ljubljane in Trsta 6 vin. :
Uredništvo in upravnishvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništva, naročnina upravnishvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglaševanje plača: petič vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je pričeti znamko.
Telefon številka 303.

Najnovejša poročila.

Iz Ljubljane in okolice.

Pater pridigar je zadnjič pridigoval v neki ljubljanski cerkvi takole: Kajne ženske so hude opraviljke. One najbolj opravljajo, ker imajo najhujše jezike, kajne. Toda eden se bolj opravi in to je — žurnalista. — Pater je gotovo mislil na klerikalne žurnaliste, ki jim v opravljanju res ni para.

Klerikalni naskok na požarno brambo v Dravljah. Iz Dravlj nam poročajo: Naš župnik (iz Št. Vida) že dlje časa hujška svoje klerikalne kimavce proti odboru požarne brambe. To pa le radi tega, ker je na čelu tega človekoljubnega društva zaveden narodnjak g. Kregar. Župnik je spravi vse svoje kimavce na noge, dajal jim je za šnops, le da jih je pripravil, da so pristopili kot člani k požarni brambi. Gospoda načelnika se je od več strani opozorilo, da ima ta nenavaden pristop toliko klerikalcev sumljivo politično ozadje in naj bo vsled tega previden, koga sprejme v društvo. G. načelnik pa, blaga duša, je vsakogar sprejel, ker je do zadnjega časa vključil slabim izkušnjam s klerikalci vedno mislil, da klerikalna politika vsaj to zgolj človekoljubno društvo ne bo hotela omadeževati s svojimi spletkarjami. Pa kako se je moč zmotil! Letos je število tistih klerikalnih članov, ki so k društvu pristopili le z namenom, da tudi v tem društvu uganjajo svojo politiko, tako naraslo, da so pri občen zboru že poskusili naskočiti na društvo, ter ga spraviti pod svojo komando. Radi bi imeli vse liberalce iz društva, zlasti pa iz odbora vnu. Že dvakrat so se vršila borna zborovanja, pa ker klerikalcev za uspešen naskok še ni bilo dovolj, so jo osramočeni in jezni odkurili brez zmage domov. V soboto ob pol 9. uri zvečer se vrši v gostilni pri „Slepem Janezu“ tretje občno zborovanje, ki bo sklepalo pri vsakem številu glasov. Ljudstvo je vsled te župnikove hujškarje in gonje skrajno razburjeno. Kar je količjak zavednih mož, pravijo, da ne gredo niti več v cerkev, dokler bo župnik uganjal stvari, ki ne delajo posebne časti božjemu namestniku.

Kako je župnik v Št. Vidu postal krčmar. Iz Št. Vida se nam poroča: Naš župnik Zabret se na vse kriplje trudi, kako bi spravi celo faro pod jarem črnih narodnih izdajcev. Kot denarja silno lakomen božji namestnik navadno začne najprej tam, kjer misli, da mu bo kaj neslo. Značilen za naše razmere in zanimiv tudi za širšo javnost pa je sledeči najnovejši slučaj v Dravljah. Tam stoji blizu cerkve znana gostilna pri „Mihelnu“. Hiša je last orožniškega stražmostra Sojerja, ki pa ne služi in ne stanuje v našem kraju. Pač pa imata v tej hiši pravico užitka lastnikov sorodnika Kunaver. On je znan kot strasten klerikalec. Gostilno v tej hiši pa je imel v najemu znani narodnjak Kregar, (bog obvari, ne ljubljanski Kregar) ki

je tudi načelnik požarne brambe. Tega ima župnik, odkar je prišel k nam, strašno na piki. Dolgo časa je delal načrte, kako bi moža spravil stran in sicer tako, da bi mu škodoval, sebi pa koristil. Gostilna pri „Mihelnu“ je dobro šla, posebno v času cerkvenih svečanosti v Dravljah. Te gostilne bi se bil župnik rad polastil, pa dolgo ni vedel kako. Prišla sta mu na pomoč lastnikova sorodnika. Lastnik bi se bil rad preselil v svojo hišo v svojo hišo v Dravlj, a po župniku nabujkana sorodnika sta znala uprizoriti take intrige proti njemu, da je to misel opustil. Na to je sklenil hišo prodati. Ko je župnik za to izvedel, si je mislil, kaj ko bi jaz na kak način prišel do te hiše. Začel je pridigati, da gostilna tako blizu cerkve škoduje veri, da jo je treba odstraniti. Dobil je nekega slavnatega moža, ki je zanj, oziroma za cerkev kupil hišo in sicer kar je za ubogo cerkev jako čudno, hiša se je za dobro tretjino preplačala. Dali so za njo 30.000 K. Župniku se je torej načrt: liberalca iz gostilne, kmalo, če tudi drago, posrečil. Kregar je kot najemnik gostilne moral iti ven. Zdaj pa smo bili šentvidčani in Dravljani radovedni, kaj bo župnik, ki je venomer pridigal, da v tej hiši ne sme biti več gostilna, zdaj naredil z njo. Kar naenkrat izvedemo, da je dobil zagrozenega klerikalca in mizarja Brenka ter ga nastavil za — gostilničarja v ravno isti hiši, glede katere je preje, ko je bil v nji liberalcec gostilničar, pridigal, da mora gostilna stran, ker je zaradi nje vera v nevarnosti. Najlepše je pa še, da je sveti mož hotel državno oblast okoruziti za koncesijo; pustil je namreč svojega mizarjskega „birta“ točiti kar na račun stare koncesije. Za to župnikovo svetost pa je oblast izvedla. Lepega dne pridejo orožniki in v imenu postave zapro gostilno. Župnik v svoji sveti jezi, da se orožniki upajo njemu kaj takega storiti, gre na okrajno glavarstvo, ter tamkaj o vadi orožnike, češ, da so mu gostilno zaprli. Gospodje na okrajnem glavarstvu pa so svetemu možu odgovorili: Niso tega storili orožniki iz lastne volje, marveč storili so, ker smo jim mi uradoma ukazali. Sveti mož je odšel z dolгим nosom. Zdaj prosi njegov „birt“ za koncesijo. Ker se je pa Brenk kot mizar učil le mizarstva, ne pa gostilničarstva, se župnik lahko kar naprej pod dolгим nosom obriše, da bi na tej poti postal „birt“ on in njegov mizar. Kazen božja mora priti, tudi za take božje namestnike, ki bi radi bili birti v gostilni, o kateri sami pravijo, da je veri nevarna.

Električna cestna železnica v Šiški in Št. Vidu. Že odkar je dobila Ljubljana svojo električno cestno železnico, se tudi okoličani posebno iz Šiške in Št. Vida zanimajo za to pre-

potrebno prometno napravo. In to je tudi naravno. Od nikoder izmed ostale ljubljanske okolice ne dobiva mesto toliko vsakdanjega osebnega prometa, kakor ravno iz sosednjih vasi ležečih ob Celovski državni cesti. Delavstvo v teh krajih se rekrutira večinoma iz domačinov, nekoliko pa tudi iz priseljencev, ki si svoja bivališča najraje iščejo v Šiški. Zjutraj in zvečer romajo začeni izpod Šmarne gore iz vseh vasi cele trume delavstva za vsakdanjim kruhom v mesto oziroma zvečer iz mesta domov. Koliko zlasti izmed ženskega spola jih roma danadan v tobačno tovarno. Smilijo se nam te od trdega dela zaslužene čete, ko jih dan za dnevom vidimo romati isto dolgo pot tja in nazaj. Koliko trpi to delavstvo zlasti ob slabem vremenu in v zimskem času! Vsaj ta vsakdanji težki križ bi se delavstvu lahko prihranil, če bi se zgradila cestna železnica. Oni v Št. Vidu imajo sicer pri državni železnici nekaj olajšav; toda iste pridejo v poštev le pri delavstvu iz tobačne tovarne. Poleg delavstva pa tvorijo na ti cesti izdaten osebni promet tudi vsi drugi sloji. Cestna železnica skozi te kraje je neobhodno potrebna, o tem je vsakdo prepričan. Delali so se tudi že pred leti tozadevni načrti, toda, kot je pri nas že navada, dotlej je ostalo še vse pri — načrtih. Kakor čujemo, hoče družba ljubljanske cestne železnice ta položaj izkoristiti zase; zahteva namreč od občine Sp. Šiške take garancije za čisti dobiček, da nikakor ni misliti, da bi se ta naprava pod takimi pogoji v doglednem času mogla izvršiti. Nekaj pa je glede te prepotrebne prometne naprave od vseh merodajnih strani treba ukreniti in to čim preje mogoče. Po našem mnenju obstoji za podjetniško družbo brez vseh drugih garancij najsigurnejša garancija ravno v ugotovljeno izredno visokem številki osebnega prometa v to omenjenih krajih. Izpogovorili smo in nudimo priliko, da o tem vprašanju tudi še drugi izpogovore.

Dum Marie Pomocné. Pod tem naslovom je izšel v „Světovi Knihovni“ pri Ottu v Pragi češki prevod Cankarjeve „Hiše Marije Pomocnice“. Prevod stane samo 40 vin.

Telefonska in brzojavna poročila.

Položaj v Maroku.

Dunaj, 9. maja. V tukajšnjih diplomatskih krogih se smatra položaj v Maroku kot silno resen. Današnja večerna „Neue Freie Presse“ prinaša uvodni članek, inspirisan od avstrijskega zunanjega ministrstva, v katerem se vmešavanje Nemčije v maroški položaj strogo oboja in opozarja na dejstvo, da nastanejo vsled hujškanja Nemčije proti Franciji lahko zelo nevarne posledice za evropski mir. Sedanja politična situacija v Evropi bi se, kakor zatrjuje „Neue Freie Presse“, inspirirana iz višjih diplomatskih krogov, silno poslabšala, ako bi si napr-

tila Nemčija zaveznike Francije za sovražnike. Hujškanje Nemčije proti Franciji je silno neprevidno, ker je francoska akcija v Maroku popolnoma korektna. Članek „Neue Freie Presse“ vzbuja v avstrijskih diplomatskih krogih silno senzacijo, kajti doslej je avstrijska zunanja politika neprestano plavala v nemških vodah. Avstrijski diplomatski krogi računajo s tem, da ima Francija v slučaju konflikta z Nemčijo za seboj Anglijo in Rusijo, pred katero ima Avstrija sedaj popolnoma drugačni respekt, kakor po rusko-japonski vojni. Vsekakor je položaj v Maroku skrajno kritičen. Izključeno ni, da nastanejo lahko iz tega še veliki konflikti med evropskimi državami. Vse države so danes edine le v tem, da je hujškanje Nemčije proti francoski akciji v Maroku popolnoma neopravičeno, ker ima Francija napram Maroku vse drugačne obveznosti, kakor pa Nemčija. Nemčija se namreč ničesar drugega bolj ne boji kakor napredkov Francozov v Maroku, ker bi se na ta način francoska armada znatno povečala in bi bil nemški eksport v Sredozemsko morje znatno oviran. Kakor se smatra v političnih krogih je sedaj hujškanje Nemčije proti Franciji za Nemčijo silno neugodno, ker stoji splošne simpatije na strani Francije in se tudi Spanija, ki ima veliko več interesov v Maroku, ne upira preveč francoski akciji.

Zolotarev progan v Sibirijo.

Moskva, 9. maja. Znan korespondent ruskega dnevnika „Slovo“, Zolotarev, ki je bil lansko leto tudi delj časa v Ljubljani, je vsled raznih političnih deliktov progan v Sibirijo.

Kandidature poljskih konservativcev.

Krakov, 9. maja. Poljski konservativci kandidirajo za državni zbor 18 kandidatov. Med temi sta bivša finančna ministra Korytowski in Bilinski, vitez Jaworski, poljski minister krajan Zaleski in nekdanji avstrijski zunanji minister vitez Goluchowski.

Kandidatura Abrachamovicz.

Lvov, 9. maja. Volilni okraj Lvov okolica je postavil za kandidata bivšega poljskega ministra krajan vitez Abrachamovicz.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 9. maja. Današnja seja ogrskega državnega zbora se je pričela ob 10. uri dopoldne. Nadaljevala se je specialna debata o proračunu poljedelskega ministra. Debata se nadaljuje jutri. Kakor se smatra v političnih krogih, pride debata o brambni reformi na dnevni red še tekom tega meseca ali pa začetkom prihodnjega meseca.

Položaj Sasanova.

Berlin, 9. maja. Kakor se poroča iz Petrograda, so vesti, da se je zdravstveno stanje ruskega zunanjega ministra Sasanova zadnje dni zboljšalo, popolnoma neresnične. Položaj Sasanova je nasprotno od dne do dne vedno bolj kritičen. Carju je to tudi dobro znano, vsled česar je dovolil



Angel Šustersi č nunam-mučenicam

po ljubljanskih volitvah.

Neveste v Kristu ljubljene, za Ezelesa v boj ste šle, ste kloster zapustile, obljube prelomile.

Ste jasno pokazale s tem v Ljubljani vernim vsem ljudem, s politiko da vera se čisto dobro čera.

Zato brezverska pa druhal na vas nar'dila je naval. Pa ve se niste bale, ve niste stran bežale.

Pripravljen je bil bridki meč, da vam postrizje glave preč, grmade so gorele, da b' vam življenje vzele.

So gauge b'le postavljene, da b' ve b'le gor obešene, sploh — inkvizic'ja cela se na pomoč je vzela.

Zgorela s'cer nobena ni, in tud' nobena ne visi, tud' glave so ostale, z vratov se niso d'jale.

Vendar, device ljubljene, za nas ste b'le pripravljene vso svojo kri preliti in bridko smrt storiti.

Me Ezelesa pošilja k vam, da palmo mučeništva dam devicam-mučenicam, vam klosterskim samicam.

Hvaležni bomo vam vsekdar, da v boj ste šle za našo stvar. volile Ezelesa — obljubljam vam nebesa!

Bav-bav.

Sasanovemu namestniku, Neretovu, posebna pooblastila, ki so nekaj ne-navadnega za substitucijo.

Albanska vstaja.

Belgrad, 9. maja. Tukajšnji listi poročajo iz vilajeta Kosova, da so se pričeli srbski vstaji v Macedoniji jako živahno gibati in da je večina srbskih vojvod s četami že prekoračila srbsko mejo in stopila na turško ozemlje. Na zahtevo turške vlade je belgrajska vlada odredila takojšnjo preiskavo, ki pa je dognala, da so turške vesti popolnoma izmišljene.

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetec.

Beriči so jeli z vseh strani lezti na zid in skakati na vrt; vsakateri izmed njih se je pomikal proti hiši, tako da je bilo nemogoče, da bi kdorkoli, ki se je nahajal na vrtu, prišel skozi zanjke te človeške mreže, ne da bi ga videli in prijeli.

Dandolo, Altieri in Sandrigo so bili vstopili skozi mala vrata in so se napotili istotako proti hiši.

Ko so bili jedva še dvajset korakov od hiše, so nenadoma zagledali luč, ki se je zasvetila v neki pritlični sobi.

— Kaj delate tukaj? ...

S tistim nadčloveškim mirom, ki ji ga je dajalo njeno pošastno vedenje, je Leonora neslišno postavila svojo plamenico na bližnjo mizo, obrnila se k svojemu soprogu in odgovorila:

— Takoj vam povem. Toda najprej vstopite ... Vstopite, oče moj ... Nepotrebno je, da bi vsa beneška policija, ki je tukaj zbrana, natančno vedela za naše rodbinske zadeve.

Dandolo je opotekaje še storil par korakov, ter se težko spustil v bližnji naslanjaj mrmraje:

Kar je bilo neizbežno, se je zgodilo ...

Ona ve vse! ...

Altieri se je držal po koncu, drhteč, razburjen od krčevitega trepet, s pogledom požiraje to mlado ženo, ki je bila tako krasna in se mu je zdela pobožanstvena, ženo, ki bi se bil hotel zgruditi k njenim nogam, dočim se je vpraševal, ali je ne ubije v naslednji minuti. Besede, vprašanja in kletve so se gnetle na njegovih ustnicah, in ni se mu posrečilo opredeliti vsaj eno izmed misli, ki so se križale v njegovi glavi.

Med tem pa je stala Leonora med vrati.

Na glas je zaklicala v noč:

— Človek, ki ga iščete, se ne mudi več tukaj. Umaknite se iz te hiše, ki je last mojega očeta in ki jo vi omadežujete s svojo navzočnostjo. Proč odtod, beriči! ...

Nekdo je odsunil navskriž vrata vtaknil glavo v notranjščino sobe.

Njegov pogled se je ustavil na njegovem vrhovnem polveljniku — na velikem inkvizitorju.

— Ali naj ubogam, gospod? je vprašal s trdnim glasom. Ta človek je bil načelnik beneške policije.

Dandolo mu je z zadavljenim glasom odgovoril:

— Ubogajte!

Na vrtu se je začelo gibčno drčanje, kakor da bi golazen bežala iz svojega gnezda. Nato je nastal velik molk. Leonora je s kraljevsko gesto odkazala Altieriju sedež: Podjarmljen, blazen od strasti in od groze obenem, je generalni kapitan ubogal njene besede,

Takrat je sedla tudi ona sama.

Ta tri bitja so gotovo umevala, da je ura tragična; med njimi se je zasvetil tisti mrki in ledeni pogled, ki na večne čase razvezava zveze prijateljstva in sorodstva, pogled, ki deta med njimi, ki se pogledajo z njim, prepada, ki ga ne premosti nič na svetu.

Dandolo se je začutil, da je obsojen.

Altieri je zaznal, da mu zdaj preostaja le še eno dejanje: umor.

Takrat je ona izpregovorila. Njen glas je bil jaseen, razločen, brez hrupa, in tako rezeč, kakor da bi bila hotela, da se sleherna beseda zareže v možgane obeh možkih, ki sta jo poslušala.

In rekla je, obrnjena proti Dandolo:

— Najprej vi, gospod. Nadejam se, da razumete, da nisem več vaša hči. Tudi to, se mi zdi, vam je jasno, da poznam vso ostudno resnico? Prodali ste me za svoj častni naslov. Za svoj naslov ste zadavili mojo ljubezen in umorili mojo dušo ... Ne recite ničesar ... dajte mi govoriti ... Pravim vam, da vem!

Vem, da je on ostal šest let v temnicah, in da ste vi zakrivali najstrahopetnejšo laž ... Pravkar je bil tu. Posvarila sem ga. Spravila sem ga odtod. Zdaj je že rešen. Toda pogubljena sem jaz! Pogubljena zaradi vas! A zdaj poslušajte. Jaz nisem več vaša hči. Med vami in mano ni več besede, ni več pogleda. Za to ceno sem pripravljena, da ne zberem vseh Benečank, da bi vas kamenjale. Ali sprejmete pomiloščenje, ki vam ga dovoljujem? Ali sprejmete pogoji, da ne pridete nikdar več k meni,

in da niste več moj oče? ... Ne govorite: preveč bi me bolel vaš glas ... Če sprejmete, pokažite to s tem, da vstanete in se odstanite od tod ...

Umolknila je.

Dandolo jo je poslušal, mašinalno majaje z glavo. Njegova polt je bila prstena kakor polt obsojenih na smrt, in pogrezal se je v svoj naslanjaj prav tako, kakor da bi se hotel vsega skriti v njem, dočim je pravzaprav napenjal vso moč, ki mu je bila ostala v udih, da bi se izognil pogledu svoje hčere.

Ko je ona nehala govoriti, ga je izpreletel dolg drhtljaj.

Nato se je z naporom, zares velikanskim v tem trenutku, dvignil, ter odšel brez besede in brez vzdih, sklonjen, plačec se po strani, brez vzdih, brez besede.

Se le, ko je bil zunaj, je nekak hripav stok pretrgal molčanje njenih ustnic.

Altieri, ves posajen od groze, je porabil to ječanje, ki pa je bilo tako močno, da je vsako noč pojenjavalo, uplahlilo ter se skirilo med sencami, polnimi molčanja.

Nato se je obrnil proti Leonori.

Zarenčal je:

— Pa jaz! ... Kaj porečete meni — meni, svojemu gospodarju, svojemu voditelju? ...

— Pravim vam, da se mi smilite. Vi, mojster moj! Bahate se gospod; že deset minut se zbirate, da bi našli dovolj poguma, da me zmerjate. In to se vam ne bo posrečilo. Povem vam: če je bil Dandolo strahopeten, se vam ne bo nič posrečilo ... vi, ki ste izdali svojega najboljšega prijatelja, vi, ki ga izdajate dan-današnji. Poglejte okrog sebe, gospod, in pazite se:

Altieri pa ni poslušal.

Te zadnje besede, ki bi ga bile morale zadeti, so šle mimo ušesa.

On je mislil samo na eno reč: Leonora je bila videla Rolanda. To je sama priznavala in ga proglašala naokoli. Da ga je odpravila pred časom, to je bilo manj znano. Kar je bilo važnega, je bilo tisto, kar sta govorila med seboj ... Ah — gotovo besede ljubezni! ...

Skoraj blazen od ljubosumne besnosti, je stopil par korakov proti Leonori, ter vprašal:

— Torej ste govorili z njim?

(Dalje.)

Nekaj slučajev.

Včeraj smo prinesli poročilo o dogodkih v šmihelski fari na Dolenjskem. Poročilo je vzbujalo splošno pozornost in sočutje z nesrečnimi ljudmi, ki so postali žrtev kranjskih klerikalnih razmer. Naj pripomnimo k temu še nekaj besedi.

Naš človek ljubi svojo domačijo in ima rad hišo in gospodarska poslopja v najlepšem redu. Vendar se boji popraviljanja, kajti znano mu je, da popravek velja — in dandanes na Kranjskem ni mnogo denarja. Zato popravi po svojih močeh, kolikor more.

Drugeče pa je v farovžih. Tam se gospodarji navadno hitro menjajo, in tako se neprestano popravlja. Stari župnik si uredi sobe, župnišče in gospodarska poslopja po svoje, pa pride kak nov gospodar in ubogi kmet mora plačevati vse popravke in prenovitve. Čez par let recimo ta župnik umrje, pride nov, z novimi plani in si svoj grad pri cerkvi uredi po svoji volji, pa naj stane kolikor hoče. Ubogi kmet, ki nima niti za svoje stroške in si pogosto ne more popraviti lastnega doma, da v njem odgoji svojo družino, mora plačevati leto na leto velike stroške, ki jih napravljajo izbirčni in objestni ljudje po naših župniščih. Zgodilo se je n. pr. na Dolenjskem, da so v eni fari v petih letih dvakrat prenovili celo župnišče, kar je stalo ogromne vloge, prvi župnik je hotel imeti razgled na to stran, drugi je tam vse zazidal in je stavil sobe na drugi strani.

Še večji škandal je n. pr. tudi na Dolenjskem, da so morali kmetje postaviti popolnoma nova vsa gospodarska poslopja, pode, hleva itd. — dekan pa je dal cel grunt v najem in tako je ležal ljudski denar zakopan v poslopjih, ki jih ni nihče več rabil.

Omenimo naj še znani slučaj na K., kjer so na visokem hribu podrli močno in lepo postavljeno staro župnišče, ki je bilo tako trdno in močno zidano, da se kramp ni lotil stene in so kmetje le z največjim trudom podrli staro župnišče in so morali na istem mestu postavljati novo. Ko bi, recimo, vsaj porabili staro izborno poslopje za kake ljudske potrebe — magari za ubožce — in bi zidali novo župnišče poleg cerkve, kjer je bilo dovolj prostora. Ne — staro se je moralo podreti in zidati novo, tako je hotel župnik in kmet je moral ubogati: moral je delati sam in njegova živina, z največjim trudom so morali kmetje ob času največjega dela voziti opeko in druge stvari po hudem klancu na vrh, da more sedaj tam kraljevati „božji namestnik“ v vsej svoji zadovoljnosti. Takih in podobnih slučajev imamo na kupe, zadnja leta naši fajmoštri kar konkurirajo med seboj, kdo si bo postavil lepše in udobnejše župnišče na stroške ljudstva.

Res človeka boli srce, ko gleda to brezsrčno postopanje.

Isto je s cerkvami. Kristus je sicer rekel, da pride čas, „ko ne bodo molili Boga ne na tej ne na oni gori, ampak ga bodo molili v duhu in resnici“, toda danes še ta čas ni prišel. In naši župniki mislijo, da delajo za božjo čast, ako zidajo na stroške bednega ljudstva drage cerkve, kakor da bi Bog mogel imeti dopadaje nad zidovjem, ki stane le mnogo denarja, v resnici pa ni znamenje pobožnosti. Ali Bog hoče, da ljudje zaradi njega stradajo?

Toda cerkve so in prav je, da so lepe, kakor se spodobi. Toda kar se godi pri nas, presega že vse meje. — Podirajo se cele cerkve — ki so pogosto v najboljšem stanju — stavijo se nove — in s kakimi stroški! Pre-

nareja in popravlja vsak župnik po svoje, vse je zlato in srebro. Pogosto se zametujejo stare stvari, ki imajo svojo starinsko vrednost in se namesto njih nakupuje za drage denarje novo židovsko nemško blago. Koliko starih oltarjev in slik se požge, namesto njih pa se postavijo za drag denar nove spake.

In tako se gospodarji z ljudskim denarjem. Povemo mimogrede en slučaj: Nekje na Dolenjskem je bila ukradena monštranca. Takoj v nedeljo je župnik naznanil offer za novo monštranco in je dobil mnogo denarja. Toda med tednom se je tat skesal in je prinesel monštranco nazaj — župnik pa ni vrnil denarja. Ljudje so rekli: Glejte tat je bolj pošten, ko naš župnik.

Nad cerkvenim denarjem je župnik odgovoren gospodar in dela, kar hoče in dere ubogo ljudstvo. Skrajni čas bi bil, da se loči cerkveni denar od župnikovega.

Na ta način nima cerkev nikoli denarja, popravkov pa je vedno mnogo in ubogi kmet, plačuj, plačuj, plačuj. „Priatelj! Ljudstva“ — kakor se nazivajo naši duhovniki — pa brez srca izrabljajo svojo moč in ne poznajo ne skromnosti, ne pravičnosti in pogosto niti — poštenja.

To je resnica, ki jo vemo vsi in nam jo bodo priznali vsi brez ozira na politično prepričanje.

Reklo pa se bo, kako je to mogoče? Zakaj se ne zabrani nepotrebno podiranje in popravljanje?

Zakaj? Zato ker klerikalni deželni odbor vsakemu župniku vse dovolji, da župnik za zahvalo ob volitvah s tem večjo vno delo za klerikalce.

Le pogledimo, kako je deželni odbor sicer strog. Znan je slučaj v Idriji, kjer še danes stoji nedozidano poslopje, ki je bilo namenjeno ljudski prosveti. Pred par tedni smo pisali o Kobalovi kleti. Ali pa pomislite, kak boj je, predno se popravi ali zida — šola. Za to ni nikoli denarja ne pri deželi, ne pri občini, za cerkev ga je pa vedno dovolj.

Koliko svojih potreb bi imelo ljudstvo: šole, občinske hiše, vodovode, ubožnice itd. toda teh ni: vedno le: cerkve, cerkve, cerkve...

In tako pride končno do tega, da ljudje dajo zadnje denarje, ker ni nikogar, ki bi jih varoval. Tako pride tudi do takih dogodkov, kakor so bili v šmihelski fari, kjer so se ubogi ljudje morali s silo braniti. Žalostno, a resnično.

Z orožjem so se hoteli braniti ljudje pred krivico. K sreči se je stvar končala, kakor smo poročali.

Oni, ki so prizadeti, so se morali sedaj izmodrili. Sto in sto je takih slučajev. Toda z oboroženo silo ni rešitev. Rešitev je s tem, da ljudstvo ob volitvah požene one prijatelje ljudstva, ki ga za zaupanje leta in leta goljufajo in izkoriščajo. Dokler bo klerikalni deželni odbor, ne bo boljše. Ta dovolji vse.

Glasovnica, vaš glas pri volitvah, to je krogla proti takim ljudem. Zato ljudstvo, premisli in reši se o pravem času, ker potem je prepozno.

Iz slovenskih krajev.

Iz Žirov. Drago „Jutro!“ — V naši dolinici imamo res prav čudne stvari, katere bi morali malo bolj pretrpeti, pa ga ni človeka, da bi se malo ozrl na to. Dne 4. t. m. na sv. Florijana dan zborni so tu shod za znanega Gostinčarja. Razglasili so to v cerkvi raz prižnice že v nedeljo 30. aprila. Shod pa je bil sklican pod milim nebom na prostem, da bi

bilo čem več poslušalcev, ki naj bi poslušali kake velikanske zasluge si je pridobil Gostinčar. Ali Gostinčar in njegovi pomagači obračajo, glavarstvo pa obrne. Ob 11. uri prinese sel brzojavko od glavarstva, da je shod prepovedan na prostem in hitro so jo odkurili v takozvani katoliški dom, kjer se je zbralo kakih 100 poslušalcev, pa še ti se niso posebno navduševali za Gostinčarja, ki se je hvalil s svojimi uspehi, ki jih ni nihče. — Na tem shodu v t. zv. „katoliškem domu“, ki je na prodaj in ga kupi skoraj gotovo „Cevljarska zadruga v Zireh“ ter tako reši žirovske „Orle“ iz velike zadrege, je rolnel Gostinčar posebno tudi proti „Jutru“ in je izrekel tudi naslednji stavek: „Dotičniki, ki berejo ta umazani list „Jutro“, so grši od prešiča.“ Kak človek, tak govor! — Dalje naznanjam „Jutru“, da bo za prihodnje leto nameščen tukaj nov nadučitelj, za katerega klerikalci silovito skrbje. Eden je baje že popolnoma gotov, drugi plava v upu, tretji se pa podaja v up. Povemo odkrito, da ne maramo učitelja zgagača, ker smo bili do grla siti Perkota, ki smo se ga komaj znebili.

Iz Jesenic. Impozantno se je izvršil sestanek nekdanjih sošolcev, ki so bili za službovanja sedaj vpokoje-nega in v Lincu živečega nadučitelja g. Mediča šolobvezni. Hotel „Pošta“ je bil slavnostno okrašen in sodeloval je orkester jeseniškega Sokola. Preskrbljeno je bilo za najzibavnejšo zabavo. Okrog 70 udeležencev je pokazalo, da znajo ceniti učiteljski stan in da so hvaležni nekdanjim vzgojiteljem. Slavnostni govor je imel predsednik pripravljalnega odbora učitelj Leo Pi-brovec. Govorili so tudi g. nadučitelj Jožef Sedlak in Janez Ravnik. Sklenilo se je, da se sestanki ponavljajo in se združijo s predavanji od strani učiteljskega. Hvala lepa za udeležbo tudi cenjenim g. učiteljem in g. učiteljem, ki so s svojim sodelovanjem sestanek zelo povišali. Omenimo, da se tega sestanka niso udeležili nekdanji sošolci, ki pripadajo slovenski ljudski stranki, akoravno so bili povabljeni in ni bilo pri vsej prireditvi nobene politične barve.

Loški potok. Da ne bodo naši dobri krščanski možje mislili, da smo čisto pozabili nanje, jim bode tu posvečenih par vrstic. Dovolite najprvo, da vam jih predstavim! Njih značaj je značaj posušenih možgan; vselej namreč, kadar bi moral obč. odbor ukreniti kakšno važnejšo stvar, grede naši najboljši krščanski možje vprašat kaplana Korle: „Kako naj govorimo? Kako naj sklepamo?“ Seveda jih je nekaj, ki mislijo sami, zaradi tega pa jih tudi tabriški Korle v svojem „Domolumpu“ tupatam nahruli, kar pa te trdovratne in trdokožne grešnike kaj malo skrbi. Zadnji „Domoljub“ se jezi nad nami zaradi poti na Tabor, češ da je ljudem ne privoščimo. Stvar pa je taka. Gospoda na Tabru sporočita v občinski hišo: „To pa to bomo napravili!“ obč. seja se skliče in občinski odbor-niki kimajo, kakor bi imeli glave na vrvi, za katero vleče kaplan, — samo nekaj naprednjakov dela izjemo. Tako imamo danes namesto župnišča palačo, ki bo stala lepe kronce; za te pa ne bo skrbel morda župnik, ampak dal jih bo kmet iz svojega žepa. Tako je ludi kaplan rekel, da njegovi maziljeni čevlji od Tabra do Hriba preveč trpe, obč. svet je brž sklenil, da se napravi nova pot; pa neka bude, ko bi že ti očetje malo vprašali, če bodo občani pri volji plačevati stroške, ampak ne: obč. svetniki sklenejo in se pogodijo s podjetnikom, potem šele hodijo berati za „prostovoljne“ prispevke. O moške klerikalni, pot vam že privoščimo, privoščili bi vam tudi malo več svežih možgan in samostoj-

nih misli! Ali se še kaj spominjate, kako je bilo s cesto Hrib-Belavoda, kako ste na vse načine poskušali pre-križati načrt, ki se slučajno ni porodil v Korletovi glavi, ampak so ga izpro-žili naprednjaki? Ali veste, kdo je kriv, da je ta cesta ob koncu pri Hribu bolj strma, kakor je bilo name-njeno? Da, taki so naši zavedni možje: kaplan ali župnik pravita: „Tako bodi!“ in — gotovo je, kakor v sv. pismu. Prejšnjo nedeljo so naznanili s pri-žnice, da naj pridejo ljudje odnašat pesek in kamenje, ki leži okoli pre-novljenega farovža, in podžupani niso imeli drugega bolj nujnega opravka, kakor da so razposilili po vaseh ukaz, da se ugodni volji večelastitotrebša-stega gospodarja farovške grajščine. Oranje in sejanje seveda lahko čaka, kaj tisto! — Toliko za danes. Kadar mi bo moj prijatelj in kolega pri „Domoljubu“, mali Karol Veliki, dal prijazen migljaj, bom pa povedal čarobno, pa resnično zgodbo, kako je neka mešana družba iz najbolj od-ličnih pobožnih krogov gasila ogenj ob uri duhov, kako se je nekdo učil kolesariti, nekaj o zakonski zvestobi, o skrbi naših krščansko usmiljenih mož za občinske uboge, o in še mar-sikaj lepega in mičnega za mlado in staro! Omenim naj še, da se čuje iz sosednje Drage, ki spada v kočevski volilni okraj, marsikaj o tamošnjih čednih razmerah. Za danes samo prir-mer! Dragarski duhovni pastir je začel agitirati za nemškega kandidata grofa Barbo! In vendar je ta vneti župnik navdušen pristaja Vseslovenske Ljud-ske Stranke! Zdaj pa primerjajte kle-rikalne cape, kadar se jih potipuje za žilco glede nadarosti, spomnite se bele vrane — kaplana Kopitarja, lju-bljanskih sedmero mladičev Eselesa itd.! Pfu! Teufel, hinavci! — Čas bi pa bil, da tudi Slovenci postavijo svo-jega, četudi samo števnege kandidata v kočevskem volilnem okraju. Rado-vedni smo, če bodo tudi v tem slu-čaju klerikalci agitirali za Barboto. Javno najbrže ne bi, ampak po svojih duplinah bi čukladali še vedno sko-vikala po kočevsko. A propos, gospod urednik! Pred kratkim smo zvedeli, da stane „Čuk“ pri nas 5 K; omenjam, da je teletina in govedina razmeroma veliko veliko dražja. Uhu!

Iz Gorice. Vsaka šola ne-kaj stane. Pretečenega tedna je pri-ražala iz Rima v Gorico neka 56 let stara baronesa Wolf pl. Warth s svojim sinom duhovnom 26 let starim župnikom iz Pongau vsaj, tako sta se nazvala. A te plemenite krščanske duše niso mogle dobiti primernege prenočišča in postrežbe. V tej stiski jima je pa pomagal njun izvrsten in-sinkt. Pravijo, da ne diši samo Turek že od daleč krščansko kri, ampak tudi duhovni očetje hitro zvohajo, kje je najti kaka dobra krščanska duša, ki je vredna, da jo počaste s svojim obiskom. In res obrnila sta se plemenitša na neko pobožno gospo s prošnjo, da bi ju blagovolila prenočiti in jima dati postrežbe, kar je zaupljiva gospa z veseljem storila, saj je imela čast, da sta se naselila pod njeno streho tako visoka gosta: baronesa in nje sin, du-hoven iz Rima prihajajoča. Ko sta se poslužila odstopljene jima sobe in do-bila najboljšo večerjo, kar jo je mogla dati in ravno tako zajutrek, sta jo na-prosila, naj napravi še kosilo, kakor se spodobi ter vprašala za račun. Ko zvesta da znaša okoli 7 K, se odpra-vita iz stanovanja in naročita, da naj bo kosilo okoli poldne pripravljeno; tedaj da prideta in poravnata tudi ma-lenkosten račun. Morala sta namreči ti v menjalnico na „Travnik“ menjat neki drag italijanski vrednostni papir. Gospa je med tem kuhala, pekla in cvrla, vesele se razkošne pojedine in napitnine, ki jo bosta gotovo stisnila

pri slovesu. Toda čakala je in čakala, a baronesa in „gospoda“ ni bilo od nikoder nazaj; menjavala sta denar tako vestno, da nista utegnili priti poravnat svoje potrebe in cehe, ampak izginila brez sledu in teru, — po francosko, kakor pravijo. Gospa, ki je do sedaj mislila, da so duhovni gospodje res vsi največji poštenjaki, se ne more dovolj naježiti, ker je šla tako na led. Pravi, da odzad ne ve-rame farjem nič več. Take skušnje so kakor podučne in ne bi bilo škodljivo, če bi vsi, ki brez pomisleka verjamejo ljudem v kutah in talarjih, doživel par sličnih slučajev. Potem bodo gotovo zapredeli, da tudi svetniki z zadaj zapetimi ovratniki in plemenitšaji, ki jim kroži po žilah „plava kri“ niso vsi ravno najboljši in zaupanja vredni po-stenjaki. Torej pozor pred črnosuk-njari, pa najsi prihajajo naravnost iz Rima.

DNEVNE VESTI.

— **Slomškarice.** „Učiteljski To-variš“ poroča, da je bil 13. aprila ob-čni zbor „Društva slovenskih učiteljc“. Na tem občnem zboru je gđna Od-laskova izjavila v imenu slomškaric, da morajo na prigovarjanje od iz-vestne strani izstopiti iz društva slo-venskih učiteljc 1., ker društvo daje tiskati svoja letna poročila v Lampre-tovi tiskarni. 2., ker društvo zbada v svojem letnem poročilu slavni deželni odbor. 3., ker priporoča „Mladiko“ kot važen zavod za vzgojo narodnih hče-ra in 4., ker je društvo dalo za o-brambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda 200 K. „Straži“ pa nič. K tem točkam se je vnela živahna debata, na zadnje pa se je vzel izstop slomška-ric na znanje. Nič ne more boljše ilu-strirati slomškarice, kakor ta izstop in nagibi, ki so jih k temu privedli. Ob priiliki se vrnemo k temu zanimivemu pojavu in pojasnimo natančneje, kaj je slomškarica...

— **Posledice nabora in kršcan-ska vzgoja.** Mladi fantje iz Zadobro-ve in okolice so imeli te dni nabor v Ljubljani. Vrnivši se domov, so po-navadi malo popivali. Kar se jim pridruži znani zloglasni oberčuk Anton Dovc iz Snejbrje, oženjen oče dveh nedoraslih otrok, ter se na medvedovo kožo prav krepko napije. Ne sladko, ampak presladko ginjen napoti se pozno v mraku na svoj dom, in se začne prav po katoliško oberčukar-skem receptu pripraviti s svojo prestra-šeno ženo. Tekom krega, pri katerem so padale le njegovi izobrazbi enako-vredne psovke, zarjovi nad ženo: „Daj mi revolver, ti prekleta i. t. d.“ Ko mu žena ni hotela dati samokresa, se splazi čez nekaj časa neopažen v pod-strežje, in se tam trikrat skupaj zga-njenimi slamnatimi kitičami, iz katerih se pleto navadni domači cekarji — o-besi! — Kmalu pride njegova žena v podstrežje, in zagleda na tramu visečega, obešenega moža. Vsa preplašena teče, kar je neseje noge k sosedu, kli-cati pomoči. Sosed se naglo odzove-jo prošnji, ter odvežejo obešenca, ka-teri pade nezavesten na tla kakor slamnat snop. Nato mu priloži sosed dve tako krepki zaušnici, da nezavestni in skoraj mrtvi čuk zopet oživi. Ko pride možakar malo k zavesti, je bilo prvo, da moža, kateri mu je na tako originelen način otel življenje — prav grdo ozmerja. Nato ga spravi v po-steljo, kjer baje še sedaj premišljuje u-sodo svojega novega življenja. In čre-da čukov je sedaj brez pastirja. Ne-kateri pametnejši člani, ki se v tem kroju tako niso nikoli čutili domači, predlagajo razpust društva in podari-telj premoženja cerkvi. Našel se je pa tudi, kakor se čuje, med vaškimi fanti bistroumen mladenič (kateri pa — ra-

MALI LISTEK.

Jindřich Mošna.

Preteklo soboto je umrl v Pragi največji češki komik — Jindřich Mošna.

Njegovo ime niti pri nas ni ne-znano in poznamo Mošna vsaj po imenu, ako ga nismo imeli priliko viditi na odru. Seveda komaj moremo pojmovati, kaj je bil Mošna za češko gledališko umetnost. Mošna je bil iz najbolj tipičnih postav, ki jih je člo-vek lahko srečal na praških ulicah. Tudi ni bilo težko spoznati, koga imamo pred seboj: mož majhne po-stave, v priprosti obleki, s ponižnim klobučkom na glavi, z veselim izrazi-tim obrazom in porednimi očmi. Zad-nje čase je Mošna bolehal. Bil je star že 74 let in ga je težila starost. Bo-lehal je na obeh in je moral biti ope-riran, operacija se je posrečila. Na to je začela bolezen razjedati v grlu in Mošna je umrl skoraj od gladi, ker ni mogel jesti. Katastrofa je bila torej neizogibna in vendar je vse globoko pretresla. Narodno gledališče je izgu-bilo nenadomestljivo moč.

Pred nekaj leti je Mošna v znanih čeških Humorističnih listih popisal sam svoje življenje. Vsi smo čitali njegov življenjepis z velikim zanimanjem, saj

je bilo tudi mnogo zanimivega v njem. Rojen je bil 1837. v Karlinu pri Pragi in se je takoj po prvih šolskih letih šel k stricu učiti ključavničarstva. Pre-stal je mnogo hudega, toda bil je ne-ugnan v svojih nagajivostih. Mikalo ga je posebno gledališče, ki je takrat vzbujalo veliko pozornost v narodno probujajoči se Pragi. Takrat je ravno Tyl začel svojo gledališko karijero in češka narodna igra je počasi zmago-vala nad nemškimi igrami. Nastale so posamezne igralske družbe, ki so po-tovale po deželi in budile narodno zavest. Seveda je bila njih umetnost zelo primitivna. Najbolj je cvetela šalo-igra in zgodovinska igra.

Mošna je odšel l. 1855. kot po-mochnik na Dunaj in je tudi tam obis-koval gledališče, ki ga je vabilo k sebi s nepremagljivo silo. Res se je seznanil z igralci in je postal štatist. L. 1859. je prišel v Prago in je na-stopil parkrat na odru. Toda stalnega mesta ni dobil. Zato je odšel z znano Prokopovo družbo na deželo. Tu je kot komik kmalu pokazal izreden ta-lent. L. 1864. se je ustanovilo Na-rodno gledališče v Pragi in Mošna je postal njegov član. Od tega časa je rastla njegova umetnost in njegova slava.

Ustvaril je tipe v igrah, ki so ostali neizpremenljivi in nezabljivi. Mošna je preživel in takorekoč pre-

trpel cel razvoj češkega gledališča: od onih dob, ko je Tyl s svojo ne-umorno agilnostjo ustvarjal prve po-goste stalnega češkega gledališča, do sedanje visoke stopinje, ko zavzema Narodno gledališče pod ravnateljem Kvapirom eno iz prvih mest med svetovnimi gledališči. Mošna je bil naj-starejši igralec in je bil edini, ki je pomnil še Tylove čase in je prav cenil trud onih začelnikov, ki so kopali tem-elj veliki stavbi narodnega gleda-lišča. Saj je Mošna sam v pomanj-kanju in bedi potoval kot igralec in je izkusil vso trpkost življenja. Mošna pa je dočakal tudi l. 1868, ko je videl prve plodove svojega truda, do-čakal je leta 1882. in 1885. ko se je dvignilo ob Veltavi veliko Narodno gledališče, in slavil je na odru svojo 40 letnico.

Hana Hvapilova, Vojan, Mošna to so bila tri imena, ki so pomenila vrhunec igralske češke umetnosti. Hana Kvapiłova je umrla pred nekaj leti v najlepših časih svoje umetnosti, Vojan je še v polni sili, Mošna je umrl star, ko so ga že zapustile moči. Bil je srečen, da mu je bilo dano dočakati to slavo češke zemlje.

Mošna je bil rojen komik. Samo da je stopil na oder, že se je sme-jalo celo gledališče. Vsaka gesta, vsak korak, vsaka beseda je bila smeh. Zadnje čase je bil Mošna tako trhel,

da je komaj na nogah stal — in ven-dar je polnil cel oder s svojimi ge-stami in šalami. Bil je neugnan. Vkljub boleznim je zvečer še vedno rad po-sedel med svojimi prijatelji zvečer pri kozarcu vina. Za božjo voljo je prosil včasih ravnatelja, da naj mu da kako ulogico, da pride zopet na oder. Tako so včasih dali nalašč kak: Val-tarjev trg šte. 6. Seveda je bil v gledališču vkljub priprosti igri sam aplavz in smeh. Menda so Coquelinu že postavili spomenik, Mošni ga morda ne bodo takoj, toda njegova slava bo vkljub temu velika. Nepozaben bo ostal vsem, ki so ga kdaj videli. Nje-govo ime je bilo znano daleč po svetu. Ob njegovi smrti pišejo o njem vsi češki in drugi večji listi in cel narod ve o njem. Poklanjamo mu tudi mi tu mal spomin.

Slovani (štev. 6) prinaša sledečo vsebino: Petruška Radivoj Peterlin: K zvezdam. Pomladanska. Balada o šmarnicah. Maj (pesmi). — Milan Pu-gelj: V spominih. — Ivo Vojnovič: Smrt Majke Jugovičev. — A. Grad-nik: Motivi iz brd. — Andrej Rušar: Ob Kvarneru. — Fr. Kobal: Osem-deset let obrazovalne umetnosti na Slovenskem. — Marica: Zavoljo lju-bezni. — A. Funtek: Ugasle zvezde. — Selim: Kam greš. — Dr. Fr. Ile-šič: Dositej Obradović. — Listek.

Književnost. Glasba. Umetnost. Na-rodno gospodarstvo. Smotere. Razno-terosti. Dve umetniški prilogi: B. Csi-kos-Sessia: Sappho. V. K. Mladost. List začenja prinašati slike jugoslo-vanskih mest. To pot je na vrsti naš Samobar.

Ljubljanski Zvon (štev. 5). Vse-bina: Vojeslav Mole: Pesem mornar-jev. Ne nisem sam. — Adam Mickie-wicz: Gora Wikweis. — Pastuškini: Križev pot Petra Kupljenika. — Anton Debeljak: Kult francoske književnosti izven Republike. — Felicijan: Smrt. — L. Pintar: Satura. — Radivoj: Peterlin Petruška: Iz pesmi potepuha. Na polju. — Dr. Ivan Lah: Česka mo-derna literatura. — Rado Murnik: Hči grofa Blagaja. — Književna poročila. — Razni zapiski.

Zvonček. Štev. 5. Vsebina: Jos. Vantot: Sirota Ivanka. — Fr. Zagorc: Jožek strmi v pomladni svet. — Ma-rička Bartolova: Kako je naša Mašenka lovila ptice. — Ivo Trošt: Sočutje. — Fr. Žgur: Pomladanska. — Ivan Mla-ker: Pravljična nastanka Soške doline. — Nike Palmak: Malička, ki je ljubila solnce. — Marija in Jakica: Staremu očetu, ki je umrl. — Silvester K.: Premodre glave. — Peter Strgulca: Ciganček in srnica. — Antonija Grm-кова: Cvetka v spomin. — Vilko Mazi: Milkine Mucike: Lad. O. Pa-lače ruskega carja. — Pouk in zabava.

zume se že samo ob sebi — ni bil nikak čuk) ki je predlagal, naj se podari premoženje čez vse potrebni požarni brambi. Kako se bo ta afera iztekla in ako ne bodo gosdod župnik dali kaki drugi strogi ukaz, nam ni znano.

— **Koliko Slovencev je v Gradcu!** Nismo se mogli načuditi, dasi je na Štajerskem marsikaj mogoče, ko smo brali, da je v Gradcu samo 1042 Slovencev. Tako nizkega števila namreč nihče ni pričakoval. Kje leži to rej vzrok, da jih ni več. Prvič je krivo temo ljudsko štetje po občevalnem jeziku, drugič narodna nezavednost, tretjič pa mednarodni ali bolje rečeno germanizirajoči socializem, ki narodu nezavedne in mlačne Slovence popolnoma odtuji od domačega naroda. Te 1042 Slovencev, katere so našli v Gradcu lahko štejemo med naše prave, neustrašene, več ali manj nedotakljive od nemškega terorizma. Spoznanje lahko rečemo, da so to naši Spartanci. In če se nemški graški listi vselej tako majhnega števila Slovencev, pomeni, da jih je sram, da so napravili tak rop na Slovence. Že leta in leta pišejo slovenski časopisi, da je v Gradcu okoli 20 od sto prebivalcev slovenskega pokoljenja. Že samo razna slovenska društva v Gradcu štejejo okoli 500 članov. V socialno-demokratskih društvih in organizacijah pa je približno 35—40 od sto slovenskih članov, ki so najboljši in najbolj zanesljivi stebri njih društev in organizacij. Toda le-ti so večinoma izgubljeni za slovenski narod. V Gradcu se uči tudi jako veliko slovenskih dečkov raznih obli. Ker pridejo v Gradec navadno že od doma nezavedni ali vsaj še v narodnem prepričanju nezavedni, se v Gradcu kmalu navzamejo protislovenskega duha. Tako se nam odtuji važen in nadopoln obrtniški stan in naraščaj. Sicer pa tudi ni čudno, če je bil dosedaj prepuščen popolnoma samemu sebi. Toda kljub temu, da je bilo letos v Gradcu naštetih samo 1042 Slovencev, je celo graški Nemcem jasno, da je to nekaj nemogočega. Trezni Nemci so celo sami prepričani, da je v Gradcu najmanj 10 tisoč Slovencev, dočim jih je v resnici 20—30.000. Žalostna resnica je le to, da se nam v Gradcu vsako leto odtuji veliko število domačinov. Kaj moramo storiti Slovenci, da ne bo šlo več tako naprej. Dosedaj deluje v Gradcu sicer že lepo število slovenskih društev, vendar pa primanjkuje političnih in gospodarskih organizacij. Predvsem bi bila potrebna ustanovitev Narodnega Doma, da bi zamogla slov. društva nemoteno in v stalnem lokalni prirejanju različne priredbe. Da bi se Narodni Dom ne rentiral, je neopravičen strah. Pomislimo, koliko plačujejo slov. društva za stanovanja in lokale v slučaju kake prireditve. Samosvojitev je sicer težka, a vendar ni nemogoča. Boljše malo kot nič.

Da ne bo krivice! V nedeljo smo priobčili dve notici, tihoči se tam-buraškega društva „Triglav“ in Društva profesionistov c. kr. državne železnice. Temu slednjemu društvu se očita, da je prišel na nepošten način do tam-buraških instrumentov, fin sicer po intervenciji tedanjega kapelnika kluba. Med vrsticami se očita tudi Društvu profesionistov, da je nemškutarsko. — Vse te trditve so čisto neosnovane in prepričali smo se, da smo bili mistificirani. Tamburaško društvo „Triglav“ še obstoji in je seveda tudi v posesti vseh svojih tamburaških instrumentov. Da bi bilo Društvo profesionistov nemškutarsko, je neresnica, ker je vse poslovanje slovensko in so slovenski tudi vsi zapisniki. Tajnik nemščine v pisavi niti zadostno zmožen ni, česar mu seveda prav nič ne zamerimo. — Tudi druga notica z naslovom „Totenmarsch“ je neresnična. Načelnik Društva profesionistov je prijatelj in podpornik „Družbe sv. Cirila in Metoda“; ker ne more drugače, jo podpira na ta način, da kupuje Družbene vžgalice, Družbeno čistilo za čevlje in njegova žena kupuje Kolinsko kavino primes v korist Družbi. — Naše prijatelje nujno prosimo, da nam poročajo samo resnico. Proti onim, ki nas vedoma in nalašč mistificirajo in bi radi „Jutro“ izrabili v svoje osebne maščevalne namene, bomo nastopili brezobzirno. Kajti taki ljudje od naše strani ne zaslužijo prav nobenega pardaona. Upamo, da nam tega ne bo treba več ponavljati.

Automobilski tekma. Ta mednarodna tekma se vrši cele 4 dni. Po 1500 km. dolgi progi tekmuje 53 najboljših vozačev. Vsi avstrijski avtomobilni klubi so postavili najizurjenejša vozila, svetovne avtomobilne trdnice pa svoje najdovršnejše in najmočnejše vozove. Čez hribe in doline čez strme gore in ozke prelaze pelje pot iz Dunaja čez ture Trst — Opatijo — Monte Maggiore zopet nazaj v Postojno — dalje mimo našega stolnega mesta in po krajih proti Ljubljanskemu prelazu. Ljubljano pasirajo tekmovalci v ponedeljek 15. maja okoli pol 12 ure dopoldan. Katere ceste bodo vozili avtomobilisti bodemo pozneje poročali. Kranjski avtomobilni klub ima varstve-

no vodstvo po kranjskih cestah. Predsednik tega kluba gospod baron Born je povabil vse kranjske avtomobiliste in prijatelje tega sporta k sv. Ani da prisostvujejo vožnji čez Ljubelj, kakor poročajo dunajski listi so strokovnjaki mnenja, da bo najtežavnejša točka Ljubelj radi dolgotrajne na 21 od sto se dvigajoče strmine. Ker so sportne prireditve v našem mestu jako redka prikazen bo izvalila ta interesantna tekma gotovo mnogo gledalcev. Poročila so nam še obljubljeni.

K vsporedu današnjega koncerta „Glasbene Matice“ pripomnimo, da igra g. pianist Anton Trost pri prvem nastopu za Mendelssohnovo skladbo tudi jako lepo Chopinovo „nocturno“ op. 48, št. 1, kar je pomotoma na programu izpuščeno. — Odbor vpljudno prosi občinstvo, naj blagovoli posetiti koncert že ob trideset na 8, da se vsprede res more začeti že ob zasedenih stolih točno ob 8. uri.

Reorganizacija kranjskega gasilstva. Po doslejni organizaciji kranjskega gasilstva je bil velik presledek med odborom zveze kranjskih gasilnih društev in med posameznimi društvi. Že pred leti se je izprožila misel, naj bi se zveza kranjskih gasilnih društev razdelila v gasilske okrajne zveze ali gasilske župe. Po dolgem in trnjevnem potu je zadeva vtoliko dozorela, da se je v nedeljo pričelo v ljubljanskem okraju za reorganizacijo gasilstva. Po Florjanovi maši so se zbrali zastopniki gasilnih društev v „Mestnem domu“ in po dvehurnem živahnem zborovanju se je 34 gasilnih društev iz ljubljanskega okraja razdelilo v pet okrajnih zvez ali žup, in sicer v ljubljansko, v šiškiško, v šentvidsko, v iškošmarsko, in v vrhniško gasilsko okrajno zvezo ali župo. Ljubljanska zveza št. 1 ima: 6 društev in 243 članov, šiškiška št. 2: 7 društev in 259 članov, šentvidska št. 3: 6 društev in 164 članov, iškošmarska št. 4: 5 društev in 238 članov, vrhniška št. 5: 6 društev in 194 članov. K ljubljanski zvezi spadajo društva: Ljubljana, Bizovik, Brezovica, Kašelj-Zalog, Moste, Stefanja vas.

Amater fotografi! Klub „S. A. A. F.“ v Ljubljani opozarja vse interese, da bo kmalu potekel rok za pošiljanje slik za prvo društveno razstavo. Upljudno se opozarja vse amater-fotografе, ki nam še niso doposlali svojih slik in seznamov, da to čim preje store. Torej na delo, da bodo kolikor mogoče zastopani na prvi skupni razstavi vsi slovenski amaterji. Kdor še ni prejel razstavljalnih pogojev, naj se takoj javi, da se mu isti dopošljejo. Vse je nasloviti na naslov društva: „Klub slov. amater-fotografov“ v Ljubljani.

Občni zbor „Podružnice družbe sv. Cirila in Metoda“ za Škofljico, Laverco, Rudnik in Ig se je vršil v nedeljo, dne 2. majnika pri g. Vgorevcu. Udeležba je bila vkljub slabemu vremenu dovoljna. Glavno društvo je zastopal g. Fr. Škulj, ki je v lepih besedah orisal vzvišen smoter prekoristne Ciril Metodove družbe. Odbor, ki je ostal, razen nekaterih sprememb, je sklenil prirediti dne 2. julija veselico v večjem obsegu, kar naj bi slavna društva blagovolila vpoštevati.

— **Redni občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda** v Zagorju ob Savi se vrši dne 14. t. m. ob 7. uri zvečer v prostorih g. Tomo Koprivca z običajnim dnevnim redom.

Bratno in pevsko društvo „Toplice“ v dolenskih Toplicah priredi v nedeljo, dne 14. maja ob 4 uri popoldne v kopalniški dvorani s sodelovanjem odličnega glasbenika g. Gabr. Höfner-ja, kapelnika novomeške meščanske garde svoj pomladanski koncert z izbranim sporedom, ki se objavi na lepakih. Po koncertu se vrši plesna zabava. To bo prva prireditev v letošnji kopalniški sezoni, zato vabimo vse svoje prijatelje od Novega Mesta do Žužemberka, da napravijo svoj majnikov izlet v Toplice ter podpirajo s tem kulturno stremenje našega društva. Vstopnina za osebo 60 vin., za rodbino 4—5 oseb 2 K. V slučaju skrajno slabega vremena se vrši koncert 21. t. m.

— **V Frankfurtu** je umrl kipar Hrdina, ki je javnokrastauriral grad Wartburg.

Elektrodiagraf „Ideal“. Popolnanski spored: Solničnik. (Jako komično. — Igra Prince). Žurnal Pathe. (Poslednje novosti). Poštenost male cvetličarice. (Poučen dogodek v barvah.) Ameriški Cuavi. (Naravni posnetek.) Satanov tekmeč. (Fantazija v barvah.) Primite morica! (Jako komično.) Večerni spored ob 7, 8. in 9. uri. Samo za odrasle! Kritična starost pri ženski ali razklenjene strasti. Moderna slika iz življenja v 2 oddelkih. K sklepu komična novost.

Lastnik in glavni urednik Milan Plat. Odgovorni urednik dr. Ivan Lah. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Izjava. Podpisani izjavlja tem potom, da izstopa iz odbora, kakor tudi iz članstva nar.-socialne organizacije. Zvonko Novak.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pisnimim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Izvrsten brinjevec
ima
L. Šebenik v Spodnji Šiški.

Dva krojaška pomočnika za veliko fino delo, se takoj sprejmeta pri Cassermannu. 97/8—7

Eden ali več kompanjonov s skupno glavnico 20—40.000 K se išče za dobro vpejano in rentobelno tovarniško podjetje. Ponudbe na „Prvo anončno pisarno“ pod šifro „Tovarna 116“. 264 5-4

Šoštanj izvrstno letovišče, cene nizke. — Odgovarja: Opleševalno društvo „Šoštanj“. 107 10—3

Lepa nova hiša poleg farne cerkve z 11 prostori, urejena za trgovino in gostilno, ki se tudi sedaj izvršuje se proda v inventarjem. Pojasnila pri Grobotech-u v Bohinjski Bistrici. 118/5—1

Izobražena gospodinja, izurjena šivilja išče primerne službe. Naslov pove uprava „Jutra“. 116/2—1

Išče se mala meblirana soba s separatnim udom v bližini cerkve v Sp. Šiški, če mogoče za takoj. Ponudbe je poslati s ceno vred pod „1911“ poste restante Spod. Šiška. 117/3—1

V slovenski modni trgovini O. Jezeršek na Mestnem trgu kupiš najceneje, zato je vsakdo pri nakupovanju upoštevaj. 70/10—1

Hiša s prostornim dvoriščem, drvarnico in vrtom za eno stavbo blizu kolodvora južne železnice se iz proste roke proda. Poizve se v Jenkovi ulici št. 16. 119/6—1

Enonadstropna hiša z lepim vrtom se pod ugodnimi pogoji proda. Pripravna je za vsako obrt. Sp. Šiška, Knezova ulica 254. 270/2—1

Pristen brinovec iz lastne kuharne po 2 K liter se dobi pri J. Jurci na Vrhniki. 62/3—1

KORESPONDENCA.
Mlad, inteligenten gospod z lepo bodočnostjo, želi znanstva z enako gospico v svrhu takojšnje ženitve. Prednost imajo gospice izven Ljubljane. Želi se premoženje, vendar ni pogoj. Le resne ponudbe s sliko je poslati pod „Strogo resna ponudba“ na „Prvo anončno pisarno“. Anonimnost izključena. 271/1—1

Kdor išče ali oddaja kako službo,
kdor hoče kaj
kupiti ali prodati,
doseže to najlažje, ako
inserira
v Malih oglaših „Jutra“. Za besedo se plača
samo 5 vinarjev.
Kupujte „JUTRO“.
Izvod samo 4 vinarje.
Poslano.
Z ozirom na neutemeljene govorice, da sem se preselila s 1. majem 1911 v gostilno pri „Golobčku“ na Sv. Petra cesti, naznanjam sl. občinstvu, da obdržim tudi v naprej staroznano
restavracijo pri „Lipi“
Židovska ulica št. 5.
Restavracijo sem prenovila in vredila posebno „Sokolsko sobo“ ter se priporočam sl. občinstvu za obilen obisk. Postregla bom cenjenim gostom tudi vnaprej s pristno kapljico in z dobro kuhinjo. Ob petkih sveži, okusno pripravljeni raki.
Z odličnim spoštovanjem
Fani Plapper,
restavratorka pri „Lipi“.

Pijte samo
Tolstovrško slatino
ki se naroča v Tolstevrhu p. Guštanj (Koroš.)

Kuč za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najboljšje sredstvo 5 kg franko K 4.50
Br. Novakovič, Ljubljana.
Prva kranjska drogerija, parfumerija, fotomanufaktura itd.
Anton Kanc
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
= Sprejmejo se =
gospodje
na dobro domačo hrano. Vsak dan močnata jed. Vpraša se: Kongresni trg št. 13, II. nadstr. desno.

Čemu bi ne pisali

po vzorce sukna in modnega blaga za moške obleke od trdnice:

A. Tomec,
razpošiljalec sukna v Humpolcu na Češkem
če nas to nič ne stane!

Laška kuhinja
Šelenburgova ulica 7 nasproti glavne pošte. P. n. gostom se priporoča pristno na novo došlo vino
„Brioni“.
Vsak dan razne sveže morske ribe. Danes sardelce, sipe, peresa in mornarski slaniki. (Risotto).
Danes od 8. ure dalje damski koncert na citre.

Najboljše odgovori „Slovenu“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

Dne 10. maja t. l. — Viktorja Parme: —
bo Glasbena Matica prvi-krat izvajala nje poklo-
:: njeno novo skladbo ::
Posnetki za klavir se dobe v vseh knjigarnah in na večer koncerta pri blagajni za ceno 4 K.
:: Ig pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani ::

Lepa birman-ska darila.
Priznana največja resnično domača — že 25 let obstoječa trdnica. —
Pozor! Zaradi velike zaloge po znižanih cenah. —
Srebrne ure za dame K 7.—, za dečke K 8.—, nikelnaste ure K 4.—, zlate ure K 22.—.
Velikanska izbira vse novosti, srebrne in zlate verižice, uhani, prstani, z briljanti in dragimi kameni Collic, tudi po znižanih cenah. — Za vsako uro pis-meno jamstvo. — Ceniki s koledarjem tudi po pošti prosto.
Fr. Čuden, urar in trgovec
samo nasproti Frančiškanske cerkve.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani po 4 vinarje
v naslednjih tobakarnah:
Južni kolodvor, na peronu.
Državni kolodvor.
Blaž, Dunajska cesta.
Sever, Krakovski nasip.
Piehter, Kongresni trg.
Češark, Šelenburgova ulica.
Doienec, Prešernova ulica.
Fachs, Marije Terezije cesta.
Sajč Dunajska cesta.
Mrzlikar, Sodna ulica.
Šubic, Miklošičeva cesta.
Zupančič, Kolodvorska ulica.
Pirnat, Kolodvorska ulica.
Šenk, Resljeva cesta.
Kotnik, Šiška.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Kofler, Hišlerjeva ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Sušnik, Rimska cesta.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinsteln, Jurčičev trg.

Wislak, Gosposka ulica.
Kustrin, Breg.
Tenente, Gradaška ulica.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Sitar, Florjanska ulica.
Blaznik, Stari trg.
Nagodè Mestni trg.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, Sv. Petra cesta.
Kušar, Sv. Petra cesta.
Podboj, Sv. Petra cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Bizjak, Zaloška cesta.
Remžgar, Zelena jama.
Bič, Zaloška cesta.
Svetek, Zaloška cesta.
Jamšek, Tržaška cesta.
Štravs, Škofja ulica.
Zadel, Karlovska cesta.
Likar, Glince.
Sterkovič, Dunajska cesta.

Dva močna, dobro ohranjena kompletne portala

se po nizki ceni prodasta. — Poizve se pri A. Gjud, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Velika in jako svetla nemeblirana soba
s posebnim vhodom z ulice ter razgledom na ulico, primerna za pisarno, ali kaj temu sličnega se takoj odda. Vrhovčeva ulica št. 1, več pri hišnici.

Hotel „Iirija“
V novo urejenih prostorih danes in dalje vsaki dan od 10. ure
koncert
Dunajske šramel godbe
Za obilen poset se vpljudno priporoča
A. Heger, kavarnar.

Naročajte in kupujte „JUTRO“!
Izvod samo po 4 vinarje.



Lepota ženskega
lica je ključ, ki
odpira mnoga in
mnoga vrata!



Lepo in belo lice

kakor tudi gladke in nežne roke podaja brez dvoma
blagodišča krema brez maščobe

OLIMPIA

pripravljena na poseben način iz najfinjših in najneškod-
ljivejših sestavin. Radi spretne kemične spojitve se porablja

OLIMPIA

suha krema tudi kot najboljša milo. — Cena malemu
lončku K 1-20, velikemu K 2-—. — Glavna zaloga v
lekarni Trnkóczy v Ljubljani.



Telefon interurban šte. 129.



Valjčni mlin v Domžalah I. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skadišče: Vegova ulica št. 6.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti
kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.



Zastopstvo in zaloga v Gorici:
Gruden & Co., Ston trg šte. 9.



Edina velika izbira najnovejših

svilenih, lister in dežnih plaščev za dame
- kakor kril in najmodernejših bluz. -

Panama klobuki od 6 K naprej

Velika zaloga oblek za gospode in dečke iz
najnovejših chateclais vzorcev.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg 5.

Pri podiranju vojaškega oskr-
bovališča, Dunajska in Frana
Josipa cesta

se prodaja različni stavbinski material:

Zidna opeka, strešna opeka, cementna strešna
opeka, železne cevi, železne vezi, železno oken-
sko omrežje, 4 cele kompletne železne garni-
ture za pekove peči, stropni tramovi in strešni
stoli iz mecesnovega lesa, vsakovrstne deske,
okna, vrata i. t. d.

A. Feldstein

priporoča svojo
galanterijsko knjigovoznico
na Radeckega cesti šte. 12.

Oblastveno avtorizirani in zapriseženi

geometer Lisec

Ljubljana, Sodna ulica 3
prevzema vse zemljemerske
zadeve ter jih najhitreje
izvršuje po najnižji ceni.

Največja zaloga

čevljev

domačega in tujega izdelka.

Milan Škerl,
Ljubljana,

Šolski drevored šte. 8.

Cene zmerne. — Postrežba točna.

Tovarniška znamka „IKO“.

Specialiteta: edina slovanska ura za telovadce.
Dobri se samo pri tvrdki:
H. SUTTNER, Ljubljana, Mestni trg in Sv. Petra c.



Lastna tovarna ur v Svici.

ANA GOREC, Ljubljana

Dunajska cesta 16 (dvorišče Schneider & Verovšek).
Zaloga koles „Puch“, „Union“ in
drugih znamk ter vseh posamez-
nih delov. Najfinejše pneumatike.
Rabljena kolesa vedno v zalogi. Izposojevanje koles. Postrežba to-
čna in solidna.

Prva Primorska Tvorница za lesne izdelke
z vodno silo

A. Kriznič & Co.

ob kolodvoru Podmelec

Sprejema v izvršitev: vse v **stavbeno mizarstvo stroko**
spadajoče izdelke za hiše, vile, šole,
bolnišnice, cerkve, javna poslopja itd. kakor: Okna, vrata, podove, por-
tale; popolne opreme ljudskih šol, šolske klopi po Rettig-ovem patentu itd.

Proračuni in načrti brezplačno.

Parketna tvorница opremljena z najnovejšimi stroji nudi par-
ketne deščice iz hrastovega in bukovega
lesa. Postrežba takojšnja za vsakero množino!

Zahtevajte vzorce in cene.

Strgarski oddelek nudi vse v strugar. stroko spadajoče izdelke.

JAMSTVO! **JAMSTVO!**

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena!

Obisk strokovnjaka interesantom brezplačen.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 5,000.000

Stritarjeva ulica št. 2.

Rez. fond nad K 610.000

Podružnice v Spletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici

priporoča

zrebanje

gl. dobitek

promese na 3% zem. kred. srečke I. po 6 K

15. maja K 90.000.—

promese na 4% ogr. hip. srečke po 5 K

15. maja K 40.000.—

promese na ogr. premijske srečke cele po 16 K, polovica 9 K

15. maja K 200.000.—

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti 4 $\frac{1}{2}$ % obrestovanju.

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice

Stanje hranilnih
vlog dvajset
milijonov kron

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5% brez amortizacije ali na amorti-
zacije po dogovoru.

Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Denarni promet

v letu 1910

K 100,000.000.—



Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Upravno premoženje

v letu 1910

K 20,500.000.—

Račun
pri avstrijski pošti hranilnici šte. 828.406,
pri ogrski pošti hranilnici šte. 19.894.